

**KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ SPECIALIOSIOS
ATASKAITOS
„ES PARAMA BIOLOGINEI ĮVAIROVEI IR KOVAI SU KLIMATO KAITA ES
MIŠKUOSE. REZULTATAI TEIGIAMI, TAČIAU RIBOTI“ PASTABAS**

SANTRAUKA

Bendras Komisijos atsakymas į I–IV dalių pastabas

Kaip paskelbta Europos Komunikate dėl žaliojo kurso, Komisija priėmė naują 2030 m. ES miškų strategiją¹, kuri apims visą miško ciklą ir joje bus propaguojamos gausios miškų teikiamos paslaugos. Remiantis 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija, ES miškų strategijoje pateikiama vizija ir konkretūs veiksmai, kuriais siekiama gerinti ES miškų kokybę ir didinti jų plotą, stiprinti jų apsaugą, gerinti jų atkūrimą ir atsparumą, taip pat didinti miškų sektoriaus indėlį į naująjį augimo modelį pagal Europos žaliąjį kursą.

Pagrindinis Strategijos tikslas yra užtikrinti augančius, geros būklės, įvairius ir atsparius ES miškus, kurie reikšmingai prisideda prie mūsų didesnio užmojo biologinės įvairovės ir klimato politikos tikslų, užtikrina pragyvenimo šaltinius ir remia tvarią miškų bioekonomiką. Strategijoje siūlomi veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti, kad ES miškai būtų išsaugoti ir tvariai tvarkomi, be kita ko, stiprinant miškų stebėseną ir strateginį planavimą. Joje taip pat numatyta priemonių, kaip išvengti netvarių metodų arba juos ištaisyti, ir siekiama tinkamos poreikio didinti miškų apsaugos, atkūrimo ir prisitaikymo priemonės, kad būtų pasiekti ES klimato ir biologinės įvairovės tikslai, ir įvairių su miškais susijusių socialinių ir ekonominių interesų pusiausvyros ir sinergijos.

IV.

a) 2020 m. gegužės mėn. priimtoje 2030 m. Biologinės įvairovės strategijoje² jau sprendžiamas biologinės įvairovės nykimo ES, įskaitant jos miškuose, klausimas. Kai kurie iš pagrindinių Biologinės įvairovės strategijos įsipareigojimų, kurie taip pat susiję su miškais, yra šie: teisiškai saugomos teritorijos padidinimas iki 30 % ES sausumos ploto; griežtas 10 % ES sausumos ploto, įskaitant visus išlikusius ES pirmykščius miškus ir sengires, saugojimas; veiksmingas visų saugomų teritorijų valdymas; gairių dėl biologinei įvairovei palankaus miškų įveisimo, miškų atkūrimo ir gamtiškosios miškininkystės praktikos parengimas; pasiūlymo dėl teisiškai privalomų ES gamtos atkūrimo tikslų 2021 m. parengimas ir ES aplinkosaugos teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo gerinimas.

b) Straipsnyje dėl įpareigojimų teikti ataskaitas neaptariama patikrų kokybė. Tuo remdamosi valstybės narės atmetė Komisijos pasiūlymą įtraukti šią informaciją į metines ataskaitas.

Nors nuotolinis stebėjimas gali būti naudojamas ekonomiškai efektyviai ir naudingai tam tikrais atvejais (pavyzdžiui, tais atvejais, kai pažeidžiami gamtos teisės aktai dėl saugomose teritorijose vykdomos medienos ruošos), apskritai tai nėra pakankama priemonė ES medienos reglamento (ESMR) vykdymui užtikrinti. Tai, kad miškas iškirstas, mažai ką pasako apie tokio veiksmo teisėtumą. Vis dėlto Komisija skatins platesnį valstybių narių kompetentingų institucijų geoerdvinės informacijos, įskaitant nuotolinį stebėjimą, naudojimą siekiant užtikrinti geresnį taikomų nacionalinės teisės aktų, susijusių su miškininkyste ir medienos ruoša, vykdymą.

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja 2030 m. ES miškų strategija“, COM(2021) 572 *final*.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“, COM(2020) 380 *final*.

Europos Sąjungoje Medienos reglamentas nėra vienintelė priemonė, susijusi su neteisėta medienos ruoša. Neteisėta medienos ruoša gali pažeisti Paukščių ir Buveinių direktyvų taisykles ir dėl jos gali atsirasti atsakomybė atlyginti žalą pagal Atsakomybės už aplinkos apsaugą direktyvą. Dėl nuotolinio stebėjimo naudojimo stebėsenai Komisija norėtų atkreipti dėmesį į keletą dalykų.

Pirma, pagal pirmiau minėtą *acquis* už stebėseną, įskaitant atitikties stebėseną, atsako valstybės narės.

Antra, kai kalbama apie atitikties stebėseną, nuotolinis stebėjimas turėtų būti laikomas vienu iš geoerdvinės informacijos šaltinių, o geoerdvinė informacija turėtų būti laikoma būtino platesnio intervencijos priemonių (toliau kartu – atitikties užtikrinimo), skirtų kovai su tokiais problemomis, kaip neteisėta medienos ruoša, rinkinio dalimi.

Trečia, ES remia valstybių narių naudojamą nuotoliniu stebėjimu ir geoerdvine informacija pagal „Copernicus“ naudotojų aprėpties bendrąją partnerystės programą, skirtą nacionalinėms miškų informacijos platformoms ir geoerdvinės informacijos panaudojimui kovojant su neteisėta medienos ruoša (nusikaltimais miškams) išbandyti.

Ketvirta, Komisija remia valstybių narių darbą, susijusį su atitikties užtikrinimu, be kita ko, rengdama rekomendacinius dokumentus, kuriuose paaiškinama geoerdvinė informacija. Žr. atitikties užtikrinimo kaimo vietovėse vadovą ir susijusį suvestinės vadovą [Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimas kaimo vietovėse – ES leidinių biuras \(europa.eu\)](http://europa.eu); [Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimas kaimo vietovėse – ES leidinių biuras \(europa.eu\)](http://europa.eu) (suvestinė) ir Kovos su nusikaltimais aplinkai ir susijusiais pažeidimais gaires. Kovos su nusikaltimais aplinkai gairės, [Circabc \(europa.eu\)](http://europa.eu).

Galiausiai pati Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja, atlieka vykdymo užtikrinimo funkciją, siekdama užtikrinti, kad valstybės narės vykdytų atitinkamus įsipareigojimus, pavyzdžiui, pagal Buveinių direktyvą, ir šiuo tikslu naudoja įvairias tyrimo priemones, įskaitant geoerdvinę informaciją.

c) Komisija norėtų pabrėžti, kad, palyginti su ankstesne 2013 m. strategija, 2021 m. vasario mėn. paskelbtoje naujoje ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje³ numatyti gerokai ryžtingesni veiksmai, kuriais remiamas miškų prisitaikymas, be kita ko, kuriant ir platinant informaciją, žinias ir praktinius sprendimus.

d) Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis remiama Europos kaimo plėtros politika ir prisidedama prie kaimo vietovių ekonominio, aplinkosauginio ir socialinio tvarumo. Parama miškininkystės priemonėms pagal EŽŪFKP yra neatsiejama šios politikos tikslų įgyvendinimo dalis pripažįstant miškų daugiafunkciškumą.

Naujasis būsimo bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) įgyvendinimo modelis suteiks valstybėms narėms daugiau lankstumo, todėl jos galės geriau atsižvelgti į vietos sąlygas ir poreikius. Be reikalavimo, kad investicijos į miško įveisimą atitiktų klimato ir aplinkosaugos tikslus pagal FOREST EUROPE gaires, parama miškininkystės sektoriui turi būti grindžiama miškotvarkos planu arba lygiaverte priemone.

Pagal kitą veiklos rezultatų stebėsenos ir vertinimo sistemą naudinga informacija apie miškininkystės priemones bus teikiama kasmet. Tačiau tik vertinant politiką bus įvertintas miškininkystės priemonių poveikis biologinei įvairovei ir klimatui.

V. Komisija pritaria šioms rekomendacijoms.

³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“, COM/2021/82 final

IVADAS

17. Nors 2020 m. pabaigoje abiejų miškininkystės priemonių įvykdymo rodiklis, sudaręs beveik 50 %, atrodo gana žemas, reikėtų pažymėti, kad tai yra tipinis rodiklis, visų pirma įgyvendinant investicinius projektus, atspindintis didžiausią suteiktos paramos dalį. Investicijoms į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą reikia laiko, o galutinės paramos išmokos mokamos atitinkamo projekto pabaigoje. Todėl šio programavimo laikotarpio įgyvendinimo pabaigoje galima tikėtis, kad finansinio įvykdymo rodiklis padidės. Dėl dviejų metų pereinamojo laikotarpio ir „N + 3“ taisyklės tai įvyks 2025 m. pabaigoje.

Reikėtų pažymėti, kad su miškininkyste susijusios išlaidos pagal kitas kaimo plėtros priemones, pavyzdžiui, žinių perdavimo, konsultavimo paslaugų, infrastruktūros, pagrindinių kaimo paslaugų (įskaitant „Natura 2000“ miškotvarkos planus) ir bendradarbiavimo priemones, nurodomos kiekvienos kaimo plėtros programos metinėse įgyvendinimo ataskaitose, nors kai kurios iš jų nurodomos kartu su panašia veikla žemės ūkio sektoriuje. Bet kuriuo atveju kompensacinės išmokos už „Natura 2000“ miško plotus yra stebimos ir metinėse įgyvendinimo ataskaitose nurodomos atskirai.

PASTABOS

3 langelis. Nekonkrečių apsaugos priemonių pavyzdžiai

Dėl Ispanijos 2015 m. vasario 27 d. Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą ir paragino Ispanijos valdžios institucijas imtis „Natura 2000“ teritorijų apsaugos ir valdymo priemonių. Papildomas oficialus pranešimas buvo išsiųstas 2020 m. liepos mėn.

Dėl Lenkijos 2021 m. birželio 9 d. Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą ir paragino Lenkijos valdžios institucijas imtis „Natura 2000“ teritorijų apsaugos ir valdymo priemonių⁴.

4 langelis. Senų miškų apsauga Lenkijoje

Komisija papildomai ragina **Lenkiją** įgyvendinti ES Teisingumo Teismo sprendimą, kuriuo nustatyta, kad šalis neįvykdė įpareigojimų pagal Buveinių direktyvą ([Direktyva 92/43/EEB](#)) ir Paukščių direktyvą ([Direktyva 2009/147/EB](#)) dėl Belovežo girios apsaugos⁵.

Lenkija vis dar ne iki galo įvykdė sprendimą. Svarbiausia, kad Lenkija nepanaikino ir nepakeitė 2016 m. pateikto Belovežo girios rajono miškų tvarkymo plano priedo ir jo nepakeitė priemonėmis, kuriomis būtų išsaugotas teritorijos vientisumas, užtikrintas rūšių ir buveinių išsaugojimas ir apsauga. Lenkijos numatyti veiksmai neatitinka nei direktyvų, nei Teismo sprendimo.

33. Pagal ES medienos reglamentą (ESMR) „neteisėtai paruošta“ mediena ir medienos produktai yra mediena, paruošta pažeidžiant medienos ruošos valstybėje taikomus teisės aktus, apimančius: teises ruošti medieną teisiskai apibrėžtoje teritorijoje; mokesčių už medienos ruošos teisių suteikimą ir medieną, įskaitant mokesčius, susijusius su medienos ruoša; medienos ruošą, įskaitant aplinkos apsaugą ir miškų ūkį reglamentuojančius teisės aktus, kurie apima miškų tvarkymą ir biologinės įvairovės išsaugojimą, kai jie tiesiogiai susiję su medienos ruoša, reglamentuojančius teisės aktus; trečiųjų šalių teises dėl žemės naudojimo ir valdymo, kurioms medienos ruošą turi įtakos, ir prekybą ir muitus tiek, kiek jie susiję su miškininkystės sektoriumi.

34. Išsamų patikrinimą, kaip nustatyta ESMR, sudaro priemonių ir procedūrų, suteikiančių galimybę susipažinti su visa svarbia informacija, taikymas (1 etapas), visos svarbios informacijos ir dokumentų

⁴ 2021 m. birželio mėn. sprendimų dėl pažeidimų rinkinys. Svarbiausi sprendimai.

⁵ 2021 m. vasario mėn. sprendimų dėl pažeidimų rinkinys. Svarbiausi sprendimai.

rinkimo ir analizės procedūros (2 etapas) ir tinkamų bei proporcingų priemonių ir procedūrų, skirtų rizikai sumažinti iki nereikšmingo lygio, numatymas (3 etapas).

36. Komisijos prašoma informacija grindžiama reglamento straipsniu dėl ataskaitų teikimo (20 straipsnis). Valstybės narės primygtinai prašė nustatyti reikalavimo į ataskaitas įtraukti papildomus klausimus (pavyzdžiui, dėl patikrų kokybės).

Remdamasi turima informacija, kaip apibrėžta straipsnyje dėl ataskaitų teikimo, Komisija siekia įvertinti valstybių narių stebėsenos veiklos atitiktį, įskaitant nacionalines taisykles, kuriomis apibrėžiama neteisėta medienos ruoša, arba patikrų procedūras. Remiantis šia informacija buvo pradėta nemažai pažeidimo nagrinėjimo bylų. Prireikus, Komisija reikalauja, kad valstybės narės savo atsakymus pagrįstų patvirtinamaisiais dokumentais, kurie leistų patikrinti informacijos tikslumą ar išsamumą (kaip yra daroma minėtose pažeidimo nagrinėjimo bylose).

39. Komisija norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad yra nuotolinio stebėjimo duomenų naudojimo ES lygmeniu užtikrinant atitiktį ESMR apribojimui. Šiuo metu Komisija, remdamasi programos „Copernicus“ duomenimis ir kitais šaltiniais, rengia geoerdvinės informacijos naudojimo tvarką, kad įvertintų galimus Buveinių ar Paukščių direktyvų pažeidimus. Komisija taip pat dės daugiau pastangų, kad padidintų valstybių narių kompetentingų institucijų informuotumą ir padėtų joms geriau naudoti geoerdvinę informaciją užtikrinant atitinkamą gamtos apsaugos teisės aktų laikymąsi. Pagal „Copernicus“ naudotojų aprėpties bendrąją partnerystės programą jau remiamos bandomosios nacionalinės miškų informacijos platformos ir geoerdvinės informacijos naudojimas kovojant su neteisėta medienos ruoša miškuose (nusikaltimais miškams).

43. Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva II (RED II) kartu su Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės reglamentu (LULUCF) sustiprino ES bioenergijos tvarumo sistemą po 2020 m. Visų pirma, RED II išplėsti ES tvarumo ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų taupymo kriterijai, kad jie taip pat apimtų biomasę gaminant šilumos ir elektros energiją (be skystųjų biodegalų transporto), ir įtraukti specialūs miško biomasės kriterijai. Be to, RED II nustatytas reikalavimas, kad valstybės narės savo paramos schemas rengtų taip, kad būtų siekiama išvengti nepagrįstų žaliavų rinkos iškraipymų. Naujais Komisijos pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais iš dalies keičiama LULUCF direktyva⁶ ir RED II⁷, dar labiau sustiprinama ES biomasės naudojimo energijai gaminti tvarumo sistema. Visų pirma RED II pakeitimu siūloma toliau griežtinti biomasei taikomus tvarumo kriterijus ir sustiprinti pakopinio principo taikymą. Pasiūlymu ES tvarumo kriterijai taikomi mažesnėms kogeneracinėms jėgainėms ir išplečiamos teritorijos, kuriose miško biomasės išteklių gavyba yra draustina. Jame taip pat siūloma reikalauti, kad valstybės narės nuo 2026 m. gruodžio 31 d. neteiktų paramos (su tam tikromis išimtimis) tik elektros energijos gamybai iš miško biomasės.

⁶ Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo dėl taikymo srities, atitikties taisyklių supaprastinimo, valstybių narių 2030 m. tikslų nustatymo ir įsipareigojimo iki 2035 m. bendrai pasiekti poveikio klimatui neutralumą žemės naudojimo, miškininkystės ir žemės ūkio sektoriuose iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 ir dėl stebėsenos, ataskaitų teikimo, pažangos stebėjimo ir peržiūros gerinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999, COM(2021) 554 *final*.

⁷ Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/70/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652, COM(2021) 557 *final*.

45. Atnaujintoje (2018 m.) bioekonomikos strategijoje⁸ iš tiesų numatyti veiksmai, kuriais siekiama dar geriau suprasti ir vertinti bioekonomikos poveikį ekologinėms riboms. Šie veiksmai grindžiami ankstesniu Komisijos ir jos patariamųjų organų, taip pat bendros mokslinių tyrimų bendruomenės darbu, atliktu po ankstesnės strategijos (2012 m.), pavyzdžiui, 2013 m. Jungtinis tyrimų centras įsteigė Bioekonomikos observatoriją, kurios tikslas – teikti duomenis ir informaciją apie dabartinę bioekonomiką. 2017 m. ji buvo integruota į Komisijos Bioekonomikos žinių centrą, kurio veiklą koordinuoja Jungtinis tyrimų centras.

46. Komisija norėtų pabrėžti, kad pagal neseniai priimtą ES klimato teisės aktą⁹ reikalaujama, kad ES ir jos valstybės narės užtikrintų nuolatinę pažangą didinant prisitaikymo pajėgumus, stiprinant atsparumą ir mažinant pažeidžiamumą. Be to, valstybės narės turi užtikrinti, kad jų prisitaikymo prie klimato kaitos politika būtų suderinta su sektorių politika ir viena kitą papildytų. Jau dabar visos valstybės narės yra parengusios nacionalines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas ir (arba) planus, o į daugumą jų įtraukti klimato kaitos poveikio miškininkystei, pažeidžiamumo ir rizikos vertinimai. ES lygmeniu Komisija 2021 m. vasario mėn. paskelbė naująją ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją, kurioje, palyginti su 2013 m. strategija, gerokai daugiau dėmesio skiriama miškams ir numatyta daugiau ir ryžtingesnių veikslių miškininkystės srityje.

50. Pagal 2013 m. priimtą ES miškų strategiją miškotvarkos planai arba lygiavertės priemonės, pagrįstos tvaraus miškų valdymo principais, yra pagrindinės priemonės, padedančios subalansuotai teikti įvairias prekes ir paslaugas. Miškotvarkos planai yra ES 2020 m. biologinės įvairovės strategijos ir ES kaimo plėtros finansavimo pagrindas. Juos apima strategija, kuria skatinamas ir remiamas jų naudojimas.

Bendras Komisijos atsakymas į 51–52 dalių pastabas

Darbo grupė priėjo prie išvados, kad tvarios miškotvarkos (TM) kriterijai ir rodikliai yra vertingos priemonės tendencijoms stebėti, ataskaitoms regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu teikti ir bendrai pažangai siekiant tvarios miškotvarkos vertinti, tačiau vien jų nepakanka tvariai miškotvarkai užtikrinti. Šiuo tikslu valstybės narės turi sistemas, kuriomis siekiama užtikrinti praktinį tvarios miškotvarkos įgyvendinimą, įskaitant: nacionalinės teisės aktus ir reikalavimus, dalyvavimo procesus, neprivalomus teisinius mechanizmus (standartus, gaires ir pan.), paskatas ir geriausią praktiką, taip pat rinkta pagrįstus savanoriškus mechanizmus (sertifikavimą). Taigi kriterijai ir rodikliai yra naudingi ir skirti tvariai miškotvarkai vertinti tam tikru mastu, o ne miškotvarkos vieneto lygmeniu. Naująja 2030 m. ES miškų strategija siekiama nustatyti papildomus rodiklius ir ribas arba intervalus, remiantis „Forest Europe“ tvarios miškotvarkos kriterijais, tam tikrais klimato ir biologinės įvairovės aspektais, susijusiais su miškų ekosistemų sąlygomis, pavyzdžiui, sveikatos, biologinės įvairovės ir klimato tikslais, ir numatoma pateikti pasiūlymą dėl teisės akto, siekiant ES užtikrinti suderintą miškų stebėsenos duomenų rinkimo ir ataskaitų teikimo sistemą.

54. Kaimo plėtros miškininkystės priemonių vertinimo tyrimo ataskaitoje¹⁰ teigiama, kad: „Miškotvarkos planai gali atlikti svarbų vaidmenį plėtojant tvarią miškotvarką kraštovaizdžio lygmeniu, ypač jei ji bus įtraukta į teritorinį planavimą, siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai aprėptos visos tvarios miškotvarkos sritys“.

⁸ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas“, COM(2018) 673 final.

⁹ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

¹⁰ Kaimo plėtros miškininkystės priemonių vertinimo tyrimo galutinė ataskaita, p. 85. Skelbiama adresu <https://op.europa.eu/s/pkOE>

55. Naujojoje ES miškų strategijoje pripažįstamas miškų daugiafunkciškumas, įskaitant jų socialines ir ekonomines, aplinkos ir prisitaikymo prie klimato kaitos ir (arba) klimato kaitos švelninimo funkcijas.

Miškininkystė yra neatsiejama ES kaimo plėtros politikos dalis, padedanti siekti kai kurių svarbiausių šios politikos aplinkosaugos, socialinių ir ekonominių tikslų. Kaimo plėtros programomis remiamos miškų ekonominės, klimato ir aplinkosauginės funkcijos, nors šie trys aspektai atskiras priemonės pagal šias programas gali veikti nevienodai.

58. Būsima BŽŪP suteiks valstybėms narėms daugiau lankstumo planuojant paramą, be kita ko, miškams. Komisija pasiūlė naują įgyvendinimo modelį, pagal kurį Sąjunga nustato pagrindines politikos nuostatas (BŽŪP tikslus, bendrąsias intervencinių priemonių rūšis, pagrindinius reikalavimus), o valstybės narės prisiima didesnę atsakomybę ir yra atskaitingesnės už tai, kaip jos pasiekia tikslus ir sutartas siektinas rodiklių reikšmes. Padidinus subsidiarumą bus galima, siekiant šių tikslų ir siektinų reikšmių, geriau atsižvelgti į vietos sąlygas ir poreikius. Valstybės narės pačios derins BŽŪP intervencines priemones taip, kad jų įnašas siekiant ES tikslų būtų kuo didesnis.

Parama miškininkystės sektoriui turėtų padėti siekti konkrečių BŽŪP tikslų, susijusių su klimatu ir aplinkos apsauga, taip pat stiprinti kaimo vietovių ekonominę ir socialinę plėtrą.

Planuodamos intervencijos priemonės, valstybės narės turės atsižvelgti į Europos žaliojo kurso tikslus ir konkrečioms valstybėms narėms skirtas rekomendacijas. Tvirtinant BŽŪP strateginius planus, Komisija įvertins, ar planai atitinka Europos žaliajį kursą ir jo strategijas bei tikslus.

Kaip ir visoms būsimums intervencijos priemonėms, planuojamoms pagal BŽŪP strateginius planus, į būsimą teisinę sistemą įtrauktos tam tikros bendrosios nuostatos dėl paramos intervencijai miškininkystės sektoriuje. Be reikalavimo, kad investicijos į miško įveisimą atitiktų klimato ir aplinkosaugos tikslus pagal FOREST EUROPE gaires, parama miškininkystės sektoriui turi būti grindžiama miškotvarkos planu arba lygiaverte priemone.

61. Pagal EŽŪFKP reglamentą¹¹ ir Komisijos gaires valstybėms narėms atrankos kriterijai turėtų būti taikomi privalomai (su tam tikromis išimtimis) net ir tais atvejais, kai priemonei ir (arba) kvietimui teikti paraiškas skirtas biudžetas yra didesnis nei finansavimo poreikis. Valstybės narės turi nustatyti tokias veiksmingas atrankos procedūras, kad galėtų atrinkti tinkamiausius veiksmus, kurie padėtų siekti priemonės tikslų.

Reikėtų pabrėžti, kad ir tais atvejais, kai atrankos kriterijai taikomi nepakankamai dėl nedidelio susidomėjimo, turi būti įvykdytos visos atitinkamų priemonių tinkamumo finansuoti sąlygos, kaip reikalavimas, kad būtų suteikta reikalavimus atitinkanti dotacija.

64. Būsima BŽŪP suteiks valstybėms narėms daugiau lankstumo ir subsidiarumo, kad būtų supaprastintos paramos taisyklės. Be to, valstybės narės turės galimybę nustatyti išmokas už aplinkosaugos ir klimato įsipareigojimus miškininkystės sektoriuje, pagrįstas patirtomis išlaidomis ir negautomis pajamomis, atsižvelgdamos į tikslinę teritoriją pagal nustatytus poreikius ir tikslus.

65. Stebėsenos sistema skirta ne priemonių poveikiui vertinti, o valstybių narių pažangai įgyvendinant priemones, palyginti su nustatytais tikslais, stebėti.

66. *1 lentelėje* teisingai nurodyti išdirbio ir rezultato rodikliai, svarbūs stebint, kaip prisidedama prie biologinės įvairovės ir kovos su klimato kaita. Tačiau į *1 lentelę* neįtraukti svarbūs konteksto rodikliai, t. y: **C.29** (Miškai ir kita miškinga žemė), kuris pateikia informaciją apie miškų ir kitos miškingos žemės plotą (bendrą ir jo dalį); **C.31** (Žemės aprėptis), kuris rodo faktinį įvairių žemės kategorijų, įskaitant miško plotą, pasiskirstymą; **C.34** („Natura 2000“ teritorijos), kuris pateikia

¹¹ Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 487–548) 49 straipsnis.

informaciją apie „Natura 2000“ saugomą teritoriją, naudojamą žemės ūkiui ir (arba) miškininkystei, ir **C.38** (Saugomi miškai), kuris pateikia informaciją apie miškų ir kitos miškingos žemės, saugomų siekiant išsaugoti biologinę įvairovę, kraštovaizdį ir konkrečius gamtos elementus, dalį.

67. Dabartinėje ir būsimoje BŽŪP stebėsenos ir vertinimo sistemoje rezultatų rodikliais siekiama įvertinti atitinkamų priemonių aprėptį ir patikrinti, ar valstybės narės šias priemones įgyvendina pagal planą.

Nors su miškais susijusių poveikio rodiklių nėra, į stebėsenos ir vertinimo sistemą įtraukti konteksto rodikliai, kurie leidžia susidaryti išsamų vaizdą apie miško plotą (įtrauktą į „Natura 2000“).

Kartu su išdirbio rodikliais šie rodikliai naudojami atliekant vertinimą, kuriuo galiausiai įvertinamas politikos poveikis.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

72. ESMR 2 straipsnyje pateiktose teisėtai ir neteisėtai paruoštos medienos sąvokų apibrėžtyse nurodyti taikomi nacionalinės teisės aktai, susiję su medienos ruoša, dėl kurių Komisija neturi kompetencijos imtis veiksmų (išskyrus atvejus, kai teisės aktai susiję su ES teisės aktais, pavyzdžiui, Buveinių direktyva, dėl kurių Komisija gali imtis veiksmų, kaip parodyta 4 langelyje pateiktame pavyzdyje). Be to, veiklos vykdytojų ir prekybininkų išsipareigojimų, susijusių su ESMR, vykdymo kontrolė yra valstybių narių kompetencija.

Kalbant apie valstybių narių išsipareigojimų kontrolę, Komisija vertina, kaip laikomasi reikalavimų, remdamasi pagal ESMR 20 straipsnį pateikta informacija. Remiantis šia informacija buvo pradėta nemažai pažeidimo nagrinėjimo bylų. Prireikus, Komisija reikalauja, kad valstybės narės savo atsakymus pagrįstų patvirtinamaisiais dokumentais, kurie leistų patikrinti informacijos tikslumą ar išsamumą (kaip yra daroma minėtose pažeidimo nagrinėjimo bylose).

73. Palyginti su ankstesne RED I, RED II sugriežtinti ES bioenergijos tvarumo kriterijai, įskaitant papildomas apsaugos priemones, skirtas užtikrinti, kad energijai gaminti skirta miško biomasė būtų gaunama tvariai. Komisijos pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais iš dalies keičiama RED II, toliau stiprinami biomasei taikomi tvarumo kriterijai, įtraukiamos teritorijos, kuriose miško biomasės išteklių gavyba yra draustina, siūloma plačiau taikyti ES tvarumo kriterijus mažesnėms kogeneracinėms jėgainėms ir apribojama nacionalinė parama tik elektros energijos gamybai iš miško biomasės.

Miškų prisitaikymo prie klimato kaitos klausimas sprendžiamas naujojoje ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje ir naujojoje 2030 m. ES miškų strategijoje.

74. Miškotvarkos planai arba lygiavertės priemonės, pagrįstos tvarios miškotvarkos principais, yra labai svarbūs siekiant subalansuotai teikti įvairias prekes ir paslaugas bei yra ES kaimo plėtros finansavimo pagrindas. Komisija mano, kad „Natura 2000“ išmokos už miškus, investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė, taip pat miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas pagal kaimo plėtros programą prisideda prie biologinės įvairovės ir atsparumo klimato kaitai. Tačiau Komisija pripažįsta, kad kai kurios miškininkystės priemonės galėjo būti geriau parengtos.

Nors pagal būsimą BŽŪP valstybėms narėms bus suteikta daugiau lankstumo rengiant savo paramą, visos intervencinės priemonės turi būti grindžiamos aiškia intervencijos logika, atsižvelgiant į nustatytus poreikius, susijusius su devyniais konkrečiais tikslais ir kompleksiniu BŽŪP tikslu. Planuodamos intervencines priemones valstybės narės turės atsižvelgti į Europos žaliojo kurso tikslus ir konkrečias atskiroms valstybėms narėms skirtas Komisijos rekomendacijas.

Bendros ES stebėsenos sistemos vaidmuo nėra BŽŪP miškininkystės priemonių poveikio vertinimas. Be BŽŪP, yra per daug veiksnių, darančių poveikį miškų biologinei įvairovei ir kovai su klimato kaita. Grynąjį BŽŪP priemonių poveikį galima įvertinti tik atliekant vertinimą.

1 rekomendacija. Indėlio į biologinę įvairovę gerinimas ir kova su klimato kaita miškuose

a) Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

2021 m. liepos 16 d. priimtoje naujojoje 2030 m. ES miškų strategijoje siūloma išsamių veiksmų, kuriais siekiama gerinti ES miškų kokybę ir didinti jų plotą, taip pat gerinti jų atkūrimą ir atsparumą. Joje pabrėžiama būtinybė nustatyti papildomus tvarios miškotvarkos rodiklius ir ribas arba intervalus; konsultuoti ir teikti rekomendacijas dėl ekosisteminių paslaugų mokėjimo sistemų kūrimo; teikti rekomendacijas ir skatinti keitimąsi žiniomis apie gerą patirtį prisitaikymo prie klimato kaitos ir atsparumo didinimo srityje; pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl ES miškų stebėjimo, ataskaitų teikimo ir duomenų rinkimo, įskaitant reikalavimus dėl nacionalinių ir (arba) regioninių miškų strateginių planų.

Ji grindžiama 2020 m. gegužės mėn. priimta Biologinės įvairovės strategija iki 2030 m., į kurią buvo įtrauktas išsamus veiksmų planas ir orientacinis tvarkaraštis, kuriais siekiama gerinti miškų išsaugojimo priemonių taikymą, ir taip žengtas svarbus žingsnis įgyvendinant šią rekomendaciją. Iki 2021 m. pabaigos Komisija pateiks lentelę, kurioje atsispindės įvairių veiksmų įgyvendinimo eiga¹².

Rengdama dvi minėtas strategijas, Komisija peržiūrejo dabartinę politikos sistemą, grindžiamą ankstesniais vertinimais, taip pat per atviras viešąsias konsultacijas gautus visuomenės atsiliepimus. ES biologinės įvairovės strategijoje iki 2030 m. numatyti šie su šios rekomendacijos įgyvendinimu susiję Komisijos veiksmai:

- Komisijos pasiūlymas dėl kriterijų ir gairių, kuriais remiantis nustatomos ir steigiamos papildomos saugomos teritorijos ir ekologiniai koridoriai, įskaitant griežtos apsaugos sąvokos apibrėžtį, ir paaiškinama, kaip siekiant ES 2030 m. gamtos apsaugos tikslų gali padėti kitos veiksmingos teritorinės išsaugojimo priemonės ir miestų žalinimas;
- pasiūlymas dėl privalomų ES gamtos atkūrimo tikslų, įskaitant galimos ES masto metodikos, skirtos ekosistemų planų parengimui, vertinimui ir geros būklės pasiekimui, kad jos galėtų teikti naudą, įvertinimą;
- gairės dėl rūšių ir buveinių atrankos ir prioritetų nustatymo prioritetiniams veiksams, siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. bent 30 % rūšių ir buveinių, kurių būklė šiuo metu nėra palanki, būtų priskirta tai kategorijai arba bent jau būtų pastebima aiški teigiama tendencija;
- atkūrimo ir ekosistemų būklės ir paslaugų planų parengimo ir stebėsenos metodinės gairės;
- gairės dėl biologinei įvairovei palankaus miškų įveisimo, miškų atkūrimo ir gamtiškosios miškininkystės praktikos;
- 2021 m. liepos 16 d. paskelbtas veiksmų planas, kaip ES iki 2030 m. pasodinti bent 3 mlrd. papildomų medžių, visapusiškai laikantis ekologinių principų.

b) Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

2 rekomendacija. Kovos su neteisėta medienos ruoša stiprinimas

a) Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Ji tai apsvarstys atsižvelgdama į būsimą teisėkūros iniciatyvą dėl priemonių, kuriomis siekiama sumažinti miškų naikinimo ir alinimo riziką, susijusią su ES rinkoje esančiais produktais.

Pritardama šiai rekomendacijai, Komisija pažymi, kad ji negali prisiimti konkrečių įsipareigojimų, susijusių su galimais pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų arba derybų su kitais teisės aktų leidėjais rezultatais.

b) Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Naujojoje 2030 m. ES miškų strategijoje numatyta įvairių veiksmų, kuriais siekiama paspartinti esamo ES *acquis* įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą.

¹² Stebėsenos lentelė bus paskelbta [Biologinės įvairovės žinių centro](#) svetainėje adresu

3 rekomendacija. Geresnis kaimo plėtros miškininkystės priemonių sutelkimas į biologinę įvairovę ir klimato kaitą

a) Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Tvirtindama BŽŪP strateginius planus, Komisija įvertins, ar vykdomi ES lygmens reikalavimai ir ar suplanuotos intervencinės priemonės yra grindžiamos SSGG ir poreikių vertinimu, atsižvelgdama į Europos žaliojo kurso tikslus ir konkrečias atskiroms valstybėms narėms skirtas Komisijos rekomendacijas.

Pagal EŽŪFKP remiamos miškininkystės priemonės turėtų atitikti tvarios miškotvarkos principus, atsižvelgiant į miškų daugiafunkciškumą.

Pagal būsimą BŽŪP tinkamos finansuoti bus tik tos investicijos į miškų įveisimą, kurios atitiks klimato ir aplinkosaugos tikslus laikantis tvarios miškotvarkos principų, nustatytų Europos miškų įveisimo ir atkūrimo gairėse.

Be to, parama miškininkystės sektoriui turi būti grindžiama miškotvarkos planu arba lygiaverte priemone.

b) Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Ji pažymi, kad miškininkystės priemonių poveikis biologinei įvairovei ir klimato kaitai gali būti įvertintas tik atliekant vertinimą.